

Nr 107

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1965/66 till vissa forskningsråd m. m., i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 10, punkt E 107) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Anslag till vissa forskningsråd m. m. för budgetåret 1965/66 beräkna ett anslag av 61 911 000 kr.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 40, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1965, i vad propositionen hänvisats till behandling av statsutskottet, beträffande de under ecklesiastikdepartementet hörande forskningsråden m. m. föreslagit riksdagen att

I. a) medge att datamaskincentraler inrättas vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen förordat fastställa personalförteckning för universitetens datamaskincentraler, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66;

c) till Universitetens datamaskincentraler för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.;

II. a) godkänna av departementschefen angivna riktlinjer för utbildning och forskning på informationsbehandlingsområde;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att — utöver de ändringar som föreslagits i propositionen 1965: 1 — vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för universiteten i Uppsala och Lund samt tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola och tekniska högskolan i Lund, som föranleds av de i propositionen 1965: 40 framlagda förslagen;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att för utbildningen på informationsbehandlingsområde på varje universitetsort få — oavsett fakultet — tillämpa regler motsvarande dem som gäller för tilldelning av lärarkrafter m. m. i ämnen inom filosofisk fakultet;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om de övergångsanordningar, som fordras för förslagens genomförande;

e) till Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen på databehandlingsområdet för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kr.;

III. till Kostnader för datamaskintid för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 10 000 000 kr.;

IV. till Tandem van de Graaff-accelerator vid Uppsala universitet för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.;

V. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för de under statens medicinska forskningsråd sorterande forskargrupperna i överensstämmelse med vad departementschefen föreslagit;

b) godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för under V. a) nämnda forskargrupper att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66;

VI. till Statens medicinska forskningsråd: Förvaltningskostnader för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 599 000 kr.;

VII. till Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 15 800 000 kr.;

VIII. till Humanistisk forskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 520 000 kr.;

IX. till Statens råd för samhällsforskning: Förvaltningskostnader för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kr.;

X. till Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 060 000 kr.;

XI. bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens naturvetenskapliga forskningsråd i överensstämmelse med vad departementschefen förordat;

XII. till Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kr.;

XIII. till Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 17 790 000 kr.;

XIV. till Atomforskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 9 652 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Hansson m. fl.* (I: 706) samt den andra inom andra kammaren av herr *Nordstrandh m. fl.* (II: 834), i vilka hemställts att riksdagen måtte till Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola bevilja medel för anskaffande av en tandemgeneratoranläggning inom en kostnadsram av 5 400 000 kr., varvid det förutsattes, att den vetenskapliga hjälputrustningen, som kostnadsberäknats till 2 400 000 kr., kan bestridas genom normala utrustningsanslag i samband med nybyggnad;

dels en inom första kammaren av herr *Nils Theodor Larsson m. fl.* väckt motion (I: 712), vari hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte vid behandling av propositionen nr 40 besluta att anvisa 1. till Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln ett reservationsanslag av 17 800 000 kr., vilket innebär en höjning med 2 000 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag, 2. till Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln ett reservationsanslag av 3 560 000 kr., vilket innebär en höjning med 500 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag, och 3. till Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln ett reservationsanslag av 19 790 000 kr., vilket innebär en höjning med 2 000 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 713) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 835), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte vid behandlingen av propositionen nr 40 besluta att anvisa 1. till Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln ett reservationsanslag av 17 800 000 kr., vilket innebär en höjning med 2 000 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag, 2. till Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln ett reservationsanslag av 3 560 000 kr., vilket innebär en höjning med 500 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag, och 3. till Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln ett reservationsanslag av 19 790 000 kr., vilket innebär en höjning med 2 000 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag;

dels ock en inom första kammaren av herrar *Wallmark* och *Nyman* väckt motion (I: 715), vari hemställts att riksdagen måtte vid behandling av propositionen nr 40 1. besluta att avslå Kungl. Maj:ts hemställan under IV. att till Tandem van de Graaff-accelerator vid Uppsala universitet för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr., 2. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till 1966 års riksdag rörande den kärnfysikaliska utbildningens och forskningens organisation och lokalisering och 3. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för anskaffning av en tandem-generatoranläggning inom en kostnadsram av 8 000 000 kr., att förläggas till den institution som efter den under punkten 2. föreslagna utredningen befinnes lämplig.

Beträffande motiveringen för de motionsvis framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 834, I: 712, II: 835 och I: 715.

I propositionen föreslås, att på universitetsorterna skall inrättas särskilda datacentraler med uppgift att svara för den löpande datamaskindriften vid de högre läroanstalterna. För ledningen av centralen vid Uppsala universitet föreslås att en tjänst som driftchef inrättas. Kostnaderna för datacentraler skall i huvudsak täckas genom avgifter.

Vidare dras upp vissa riktlinjer för en utbildnings- och forskningsorganisation på databehandlingsområdet. Tre professorer och för varje universitetsort gemensamma institutioner för verksamheten föreslås tillkomma. Dessutom föreslås anslaget till kostnader för datamaskintid bli höjt från 2,5 milj. kr. till 10 milj. kr.

I syfte att väsentligt förstärka forskningsresurserna på det kärnfysikaliska området föreslås anskaffning av Sveriges första s. k. tandem van de Graaff-accelerator. Anläggningen föreslås bli placerad vid Uppsala universitet.

För främjande av forskning och vetenskaplig publiceringsverksamhet m. m. föreslås, att till de sju forskningsråden för nästa budgetår anvisas anslag av tillhopa 70 372 000 kr. Motsvarande medelsanvisningar för innevarande budgetår uppgår till 56 488 000 kr. Förslaget innebär sålunda för nu angivna ändamål en anslagshöjning med 13 884 000 kr. Den totala medelsanvisningen för budgetåret 1965/66 föreslås fördelad med 15 800 000 kr. till medicinsk forskning, 3 520 000 kr. till humanistisk forskning, 3 060 000 kr. till samhällsforskning, 17 790 000 kr. till naturvetenskaplig forskning, 9 652 000 kr. till atomforskning, 4 000 000 kr. till jordbruksforskning, varav 700 000 kr. för undersökningar m. m. inom biocidområdet, jämte 350 000 kr. till åtgärder för att förebygga skörde-skador samt 16 200 000 kr. till teknisk forskning.

Anslagen till förvaltningskostnader vid vissa forskningsråd föreslås höjda med sammanlagt 548 000 kr. Medicinska forskningsrådets förvaltningsanslag föreslås höjt huvudsakligen för att en allmänmedicinsk forskargrupp för klinisk koagulationsforskning och ytterligare två försvarsmedicinska forskargrupper, den ena för brännskedeforskning och den andra för experimentell psykologi, skall kunna upprättas. För ledningen av de nya forskargrupperna föreslås att en professur och två laboraturer inrättas.

Efter en allmän *inledning* (s. 4 och 5) lämnas i propositionen nr 40 en översikt över *den svenska forskningens nuläge*, baserad dels på sammanställningar över utvecklingen av de statliga forskningsanslagen under budgetåren 1962/63—1964/65 och utvecklingen av driftanslagen till universiteten m. m. under budgetåren 1963/64—1964/65, båda sammanställningarna gjorda inom forskningsberedningens sekretariat, dels på material från en av statistiska centralbyrån efter samråd med forskningsberedningen utförd enkätundersökning rörande forsknings- och utvecklingsverksamheten inom industrien. Utskottet får här hänvisa till propositionen, s. 6—9.

På s. 10—13 resp. 14—29 behandlas i särskilda avsnitt *forskningsrådets organisation m. m.* — i anslutning till en inom forskningsberedningens sekretariat utarbetad promemoria rörande de statliga forskningsråden och rådets samarbetsdelegation jämte över promemorian avgivna yttranden — och de olika *forskningsrådets anslagsberäkningar för budgetåret 1965/66*. Utskottet får hänvisa till redovisningen under dessa avsnitt.

Frågan om anskaffande av en »tandem van de Graaff-accelerator», med placering vid Uppsala universitet, behandlas på s. 30—33 i propositionen. En kort sammanfattning lämnas här, baserad på uppgifter i propositionen.

Forskningen på högenergifysikens område utvecklas f. n. i snabb takt. I särskilt hög grad gäller expansionen elementarpartikelfysikens teori. De experimentella hjälpmedel som krävs för fortsatta framsteg på detta fält — i första hand högenergiacceleratorer med tillhörande detektor- och databehandlingsutrustning — måste i anslutning härtill inriktas mot allt högre energier och allt mera avancerad prestationsförmåga. Inom atomforskningsrådets acceleratorkommitté utreds f. n. ett flertal vetenskapligt och ekonomiskt mycket omfattande projekt på området. Kommittén har dock redan på ett tidigt stadium av sitt arbete — i ett delbetänkande — ansett sig böra tillstyrka, att en lågenergiaccelerator av den typ som i en framställning från förutvarande universitetskanslern föreslagits bli placerad vid fysiska institutionen i Uppsala — en s. k. tandem van de Graaff-accelerator — skall anskaffas.

Tandem van de Graaff-acceleratorn innebär en utveckling av en tidigare konstruerad typ av generator, den enkla van de Graaff-acceleratorn, vilken genom möjligheten till acceleration i ett steg med hjälp av hög spänning bidragit till att föra den kärnfysikaliska forskningen framåt. Den äldre acceleratortypen har varit i bruk sedan början av 1930-talet. I Sverige finns f. n. fem sådana äldre maskiner, bl. a. vid Lunds universitet och Chalmers tekniska högskola. Genom tillkomsten av en tandemgenerator har nya vägar öppnats för den aktuella forskningsgrenen, då det därigenom blivit möjligt att accelerera partiklar i två steg.

Utöver statens råd för atomforskning, som livligt tillstyrker framställningen från förutvarande universitetskanslern, har statens tekniska forskningsråd, malmfonden och universitetskanslersämbetet yttrat sig i ämnet.

Statens tekniska forskningsråd finner inte skäl till erinran mot det i utredningen framlagda forskningsprogrammet, men framhåller att utrustning av det slag varom här är fråga med stor sannolikhet kommer att erfordras vid också andra universitetsorter än Uppsala. Rådet tillstyrker framställningen under förutsättning att Kungl. Maj:t finner det möjligt att tillgodose alla eller åtminstone flertalet av de institutioner som har behov av dylik utrustning. I annat fall förordar rådet en särskild utredning av frågan om utrustningens placering.

Malmfonden framhåller att den begärda acceleratoren tillhör den typ av utrustning som är nödvändig för kontinuerligt bedriven forskning och högre undervisning samt att kostnaden för densamma därför bör bestridas av medel över statsbudgeten.

Vid universitetskanslersämbetets yttrande är fogade dels en framställning från rektorsämbetena vid Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola, vari begärs en förutsättningslös utredning av frågan om framtida förläggning av acceleratorer, dels en skrivelse från konsistorierna vid samma läro-

anstalter, med vilken överlämnats en av professorn Nils Ryde gjord utredning angående anskaffning av en tandemgeneratoranläggning för forskning rörande atomkärnornas struktur och egenskaper. Ämbetet har funnit sig böra i sitt yttrande behandla såväl huvudframställningen med uppsalautredningen som sistnämnda skrivelser och utredning.

De av kanslersämbetet hörda universitets- och högskolemyndigheterna har till övervägande antalet intet att erinra mot att en tandemaccelerator förläggs till Uppsala. *Göteborgs universitet, tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola* ansluter sig dock till den av tekniska forskningsrådet uttalade meningen, att acceleratorfrågan bör ses i ett större sammanhang och utredas närmare före ett ställningstagande. I *professorn Rydes utredning* framhålls bl. a., att den vetenskapliga motiveringen för anskaffande av en tandemgenerator till Göteborg — där fysikinstitutionerna vid universitetet och Chalmers tekniska högskola för överskådlig tid framåt kommer att utbilda det största antalet fysikstudierande i landet — synes väga minst lika tungt som den som anförts för uppsalaprojektet.

Universitetskanslersämbetet anför bl. a. följande.

Vid sin behandling av de nu närmast aktuella förslagen om upprustning av acceleratorresurserna, nämligen genom anskaffning av accelerators till Uppsala och Göteborg samt genom inrättande av ett nordiskt institut för elementarpartikelfysik, har kanslersämbetet blivit övertygat om angelägenheten av en allsidig och förutsättningslös utredning — delvis som komplement till acceleratorkommitténs utredning — av frågan om den kärnfysikaliska forskningens och forskarutbildningens organisation och lokalisering. Den för sådan utbildning och forskning erforderliga utrustningen är så kostnadskrävande, att det enligt kanslersämbetets mening allvarligt kan ifrågasättas om ej en större koncentration av resurserna bör eftersträvas. Med hänsyn till forskningens och utbildningens behov och den snabba utvecklingen inom ifrågasatt område måste utredningen utföras utan dröjsmål.

Ämbetet föreslår att en utredning av nämnt slag snarast verkställs antingen genom Kungl. Maj:ts försorg eller av ämbetet i samarbete med berörda forskningsråd eller rådens samarbetsdelegation. Därutöver konstaterar kanslersämbetet vikten av att en erforderlig upprustning av acceleratorresurserna inom landet inte onödigt försenas. Ämbetet förordar därför att Kungl. Maj:t begär riksdagens bemyndigande att vidtaga åtgärder för anskaffning av en tandemgeneratoranläggning inom en kostnadsram av 8 milj. kr., att förläggas till den institution som efter utredning om den kärnfysikaliska forskningens och forskarutbildningens organisation och lokalisering synes lämpligast.

I detta sammanhang torde böra omnämnas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 februari 1965 uppdrog åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering fram t. o. m. färdigställande av huvudhandlingar, innefattande tillförlitlig kostnadsberäkning, av nybyggnad för ett accelerationslaboratorium vid universitetet i Uppsala jämte tillhörande försörjningsåtgärder samt att därefter underställa ärendet

Kungl. Maj:ts förnyade prövning. I en vid nämnda beslut fogad promemoria, vars innehåll skall beaktas vid projekteringen, uttalades att lokalprogram för en påbyggnad med fyra till fem våningar över laboratoriet — som till större delen skall förläggas under markytan — skyndsamt bör utarbetas av lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet i Uppsala efter samråd med 1963 års universitets- och högskolekommitté samt överlämnas till byggnadsstyrelsen. Styrelsen bör enligt promemorian på grundval av lokalprogrammet utarbeta förslag till byggnadsprogram och underställa detsamma Kungl. Maj:ts prövning så snart, att laboratoriet och påbyggnaden kan projekteras och utföras som ett enda byggnadsföretag. Kostnaderna för lokalerna för acceleratorlaboratoriet har av byggnadsstyrelsen uppskattats till ca 4,6 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

Det särskilda avsnittet om *informationsbehandling* har som bakgrund tre särskilda utredningsförslag i ämnet jämte en sammanfattning med vissa tillägg av detta material. Sålunda har en av förutvarande universitetskanslern tillkallad kommitté, kommittén för akademisk utbildning i administrativ databehandling, dels ett expertråd knutet till statskontoret lagt fram förslag till en ny utbildning samt till vissa nya högre lärartjänster. Därutöver har en arbetsgrupp inom nyssnämnda expertråd föreslagit bl. a. ett antal nya högre tjänster för ämnet numerisk analys. I ett eget förslag har slutligen universitetskanslersämbetet med vissa tillägg sammanfattat det samlade materialet i ämnet. För en närmare redovisning av detta material och däröver inhämtade yttranden får utskottet hänvisa till propositionen, s. 34—49. På s. 50 och 51 beröres fråga om kostnader för data-maskintid. Även till framställningen härom torde utskottet få hänvisa.

Departementschefen framhåller inledningsvis bl. a. att forskning och utvecklingsarbete kräver allt större personella och materiella resurser. Mot de vidgade anspråken svarar, anför departementschefen, en under senare år kraftigt ökad satsning på området från såväl statens som näringslivets sida. Detta illustreras av att stat och näringsliv i vårt land enligt gjorda beräkningar, omnämnda i det föregående, f. n. torde investera 1 à 1,5 miljard kr. per år i forskning och tekniskt utvecklingsarbete. Departementschefen fortsätter:

»I översikten över industriens stöd åt forskningsverksamhet anges bl. a. hur de anvisade beloppen fördelats på olika slag av forskning. Av de redovisade driftkostnaderna under år 1963 — sammanlagt ca 625 milj. kr. — avsåg mer än 550 milj. kr. tekniskt utvecklingsarbete, dvs. ett forskningsarbete som nära ansluter till den löpande produktionen. Av det återstående beloppet satsades omkring 70 milj. kr. på tillämpad forskning, medan endast 3 milj. kr. användes för grundforskning.

Grundforskningens betydelse för industriens tillämpade forskning och utvecklingsarbete torde vara allmänt erkänd. I några länder, bl. a. Förenta staterna — där en rad företag är av sådan storlek att de har möjlighet att i egna labora-

torier bedriva grundforskning på bred front — spelar näringslivet en väsentlig roll för finansieringen av framför allt sådan grundforskning som har betydelse för produktionen. I Sverige, där staten i helt annan utsträckning hittills påtagit sig det ekonomiska ansvaret för grundforskningen, har enligt tillgänglig statistik för år 1963 endast ca 0,5 % av industriens forskningsresurser satsats på dylik forskning. Det är mot denna bakgrund angeläget, att man vid fördelningen av de statliga forskningsanslagen särskilt beaktar de grundforskningsområden, på vilka utvecklingen inom speciella sektorer av vårt näringsliv baseras. Bevakningen av de aktuella medelsbehoven sker fortlöpande genom de forskningsråd som särskilt stöder experimentell forskning. I det följande avser jag att mera ingående beröra två frågor som är av intresse i detta sammanhang. Den ena av dessa gäller anskaffandet av vårt lands första tandemaccelerator, den andra forskningsorganisationen m. m. på databehandlingens område.»

Parallellt med forskningens snabba utveckling expanderar den högre utbildningen i ökat tempo, framhåller departementschefen som i detta sammanhang finner anledning erinra om att det kraftigt växande läraryrket vid de högre läroanstalterna har fått till följd att det inom åtskilliga sektorer uppstått brist på forskarutbildad personal. Detta nödvändiggör enligt departementschefen givetvis en noggrann hushållning med tillgängliga personalresurser. Då tillgång på vetenskapligt skolad arbetskraft är en grundförutsättning för effektiv forskningsverksamhet, är det synnerligen angeläget att ökad utbildning av sådan arbetskraft kommer till stånd, framhåller departementschefen. Det erinras om att forskarutbildningen av bl. a. rekryteringsskäl är koncentrerad till universiteten och högskolorna, varför staten i detta avseende — liksom beträffande grundforskningen — enligt departementschefen har att bära det huvudsakliga ansvaret.

Till följd av den f. n. knappa tillgången på forskarutbildad arbetskraft finner departementschefen det nödvändigt, att den disponibla personalen utnyttjas så ändamålsenligt som möjligt. Departementschefen framhåller att det därvid är väsentligt att forskningsråden satsar på ökade materiella resurser, bl. a. apparater. Ett av de effektivaste hjälpmedlen synes departementschefen därvidlag vara ökat utnyttjande av datamaskiner.

Departementschefen redovisar härefter sitt ställningstagande i fråga om datamaskincentraler, drar upp riktlinjer för en utbildnings- och forskningsorganisation på databehandlingsområdet samt förordar en väsentlig höjning av anslaget till kostnader för datamaskintid. En kort sammanfattning av innehållet i de förslag som framlägges i nu nämnda hänseenden har lämnats i inledningen till detta utlåtande. Här må endast beträffande förslaget om utbildnings- och forskningsorganisationen på databehandlingsområdet ytterligare nämnas, att av de tre professorer avsedda för det nya området som föreslås inrättade fr. o. m. den 1 juli 1965 förordas en bli placerad vid Uppsala universitet, en vid Lunds universitet och en vid tekniska högskolan i Stockholm. Beträffande professorerna i Uppsala och Stockholm föreslås att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t bemyndi-

gande att få fastställa benämningar. Vid inrättande av professuren i Stockholm förutsättes den befintliga, f. n. vakanta laboraturen i numerisk analys vid tekniska högskolan bli indragen. Den tredje professuren med placering vid Lunds universitet förordas tillkomma genom omvandling av den vid denna läroanstalt befintliga laboraturen i numerisk analys. Med hänsyn till att innehavaren av den nuvarande laboraturen, filosofie doktorn Carl Erik Fröberg — som av kanslersämbetet föreslagits bli förste innehavare av nu ifrågasatt professor — av sakkunniga förklarats kompetent till professor i numerisk analys synes enligt departementschefen den nya professuren böra avse detta ämne. Samtliga institutioner för informationsbehandling förutsättes vara gemensamma för alla högre läroanstalter på respektive orter.

Den akademiska utbildningen i administrativ ADB bör organisatoriskt knytas till ett- och tvåbetygsundervisningen i numerisk analys och stå öppen för studerande även i annat ämne, framhåller departementschefen. För att det undervisningsbehov som beräknas uppstå skall kunna tillgodoses bör regler motsvarande dem som gäller för tilldelning av lärarkrafter i ämne inom filosofisk fakultet — den s. k. universitetsautomatiken — tillämpas. Därvid bör enligt departementschefen prövas, om inte undervisningen skall kunna bestridas av — förutom extra universitetslektorer, assistenter m. m. — även arvodesanställda lärare efter mönster från de tekniska högskolorna. Det föreslås därför att riksdagens bemyndigande inhämtas att för ifrågasatt utbildningsområde få — oavsett fakultet — tillämpa regler motsvarande dem som gäller för lärartilldelning i ämnen inom filosofisk fakultet.

I övrigt torde utskottet få hänvisa till propositionen, s. 53—60.

Beträffande förslaget om anskaffande av en tandem van de Graaff-accelerator till Uppsala universitet, med förläggning till fysiska institutionen där, framhåller departementschefen bl. a. följande.

»Vid fysiska institutionen i Uppsala har den kärnfysikaliska forskningen en särskilt framskjuten och internationellt uppmärksammat ställning. Som framhållits i det vid kanslersämbetets framställning fogade betänkande, som utarbetats inom denna institution, skulle den nya maskinen vara av utomordentlig betydelse för den där bedrivna verksamheten med dess specialinriktning på precisionsspektroskopien av kärnfysiken. Enligt vad jag erfarit finns f. n. i hela världen endast omkring 40 tandem van de Graaff-acceleratorer i bruk vid olika institutioner och laboratorier. Av dessa är ett tiotal placerade i Väst-Europa. Det är enligt min mening angeläget att en generator av tandemtyp så snart som möjligt kan anskaffas för att ställas till de svenska forskarnas förfogande. Ifrågasatt maskin bör därvid som kanslersämbetet föreslagit förläggas till fysiska institutionen i Uppsala. Maskinen, som kostnadsberäknats till i runt tal 8 milj. kr. exklusive erforderliga byggnadsåtgärder, bör emellertid inte vara förbehållen endast den vid denna institution bedrivna forskningen utan

ha karaktären av en för universitet och högskolor gemensam anläggning, disponibel för forskarutbildning samt för forskning vid andra universitet och högskolor. Med hänvisning till det anförda och till de beräkningar som gjorts angående medelsbehovet för nästa budgetår anser jag mig böra förorda, att under åttonde huvudtiteln i riksstaten för budgetåret 1965/66 uppförs ett särskilt reservationsanslag, benämnt Tandem van de Graaff-accelerator vid Uppsala universitet, av 3,8 milj. kr. Medel för ändamålet bör emellertid enligt min mening endast under nästa budgetår anvisas från nyssnämnda anslag. Med hänsyn till att utrustningsnämnden för universitet och högskolor enligt min mening bör biträda vid upphandlingen och andra frågor i samband med accelerators installation, bör i fortsättningen en särskild kostnadsram för accelerators uppföras i den utrustningsplan, som vid riksdagens bifall till Kungl. Maj:ts i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 624) framlagda förslag kommer att reglera vissa utgifter under reservationsanslaget Inredning och utrustning av lokaler vid universitetet, högskolor m. m. Det ankommer på lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet i Uppsala att till utrustningsnämnden inkomma med förslag i detta hänseende.

I fysiska institutionens betänkande har lagts fram vissa förslag även beträffande erforderlig personal och driftkostnader vid acceleratorsanläggningen. Jag anser mig inte böra redan nu taga ställning i dessa frågor. Ifrågavarande kostnader synes tills vidare böra bestridas från det i det följande behandlade anslaget till atomforskning.

Kostnaderna för lokalerna för acceleratorslaboratoriet har av byggnadsstyrelsen uppskattats till ca 4,6 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963. Beträffande kostnaderna vill jag framhålla, att ställning till dessa torde få tagas först sedan byggnadsstyrelsen färdigställt huvudhandlingar, innefattande tillförlitliga kostnadsberäkningar för företaget. Byggnadsfrågan torde sålunda få redovisas på nytt för riksdagen, när förslag om medelsanvisning för byggnadsarbetenas påbörjande kan framläggas.»

Departementschefen berör också — dock utan att några förslag framläggas — frågor som sammanhänger med forskningsberedningens i det föregående omnämnda promemoria om de organisatoriska formerna för forskningsrådets verksamhet och om rådets inbördes samarbete. Här torde få hänvisas till propositionen, s. 62 och 63. Departementschefen övergår slutligen till att redovisa sina medelsberäkningar under respektive anslag beträffande forskningsråden.

Till Statens medicinska forskningsråd: Förvaltningskostnader bör enligt departementschefen för budgetåret 1965/66 uppföras ett förslagsanslag av (1 213 000 + 360 000 + 26 000 =) 1 599 000 kr. Därvid har departementschefen räknat bl. a. med ytterligare två försvarsmedicinska forskargrupper och en allmänmedicinsk forskargrupp med den sammansättning följande tablå utvisar.

Tjänster	Brännskade- forskning	Experimentell psykologi	Klinisk ko- agulations- forskning
Professor i Be 3			1
Laborator i Be 1	1	1	
Forskningsassistent i Ae 21		1	
Laboratorieingenjör i högst Ae 15	1		
Laboratorieassistent i Ae 12			1
Laboratorieassistent i högst Ae 10	1		1
Kontorist i Ae 9		1	

Vid bifall till förslaget om inrättande av en forskargrupp i experimentell psykologi förutsattes att medel till en tjänst som psykolog i lönegrad Ag 25 vid den befintliga flygmedicinska forskargruppen icke längre beräknas.

Till första innehavare av den extra ordinarie professuren i klinisk koagulationsforskning föreslår departementschefen att utan ansöknings- och sakkunnigförfarande utses docenten Inga Marie Nilsson. Vidare bör enligt departementschefen till första innehavare av de extra ordinarie laboratoristjänsterna — utan ansöknings- och sakkunnigförfarande — utses i brännskadeforskning docenten Gösta Arturson samt i experimentell psykologi docenten Marianne Frankenhauser.

Till Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning föreslår departementschefen att för budgetåret 1965/66 uppföres ett reservationsanslag av (12 360 000 + 3 440 000 =) 15 800 000 kr.

Till Humanistisk forskning föreslås för budgetåret 1965/66 bli uppfört ett reservationsanslag av (2 826 000 + 694 000 =) 3 520 000 kr.

För samma budgetår förordas förslagsanslaget till Statens råd för samhällsforskning: Förvaltningskostnader uppfört med (106 000 + 9 000 — 5 000 =) 110 000 kr. samt reservationsanslaget till Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning med (2 550 000 + 510 000 =) 3 060 000 kr.

Departementschefen förordar, att till Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader för nästa budgetår uppföres ett förslagsanslag av (274 000 + 106 000 =) 380 000 kr. Vidare föreslås, att till Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning för nästa budgetår uppföres ett reservationsanslag av (13 500 000 + 4 290 000 =) 17 790 000 kr.

Departementschefen har slutligen funnit sig böra tillstyrka en höjning av anslaget till Atomforskning med 850 000 kr. För ändamålet föreslås alltså för nästa budgetår ett reservationsanslag av (8 802 000 + 850 000 =) 9 652 000 kr.

Utskottet. De för nästa budgetår i propositionen nr 40 framlagda förslagen rörande databehandlingsområdet, anskaffandet av en större accelerator, typ Tandem van de Graaff och medelsanvisningar till forskningsråden kan i förstone synas ha ett ringa samband med varandra. Den gemensamma länken mellan

dessa olika element är emellertid påtaglig: sedda tillsammans är förslagen ägnade att förbättra arbetsbetingelserna för forskarna och dem som bedriver utvecklingsarbete, ställa nya resurser till deras förfogande och bredda basen för deras insatser. En ökning av denna forskningspotential förstärker erfarenhetsmässigt, direkt och indirekt landets resurser och är en av de mest uppenbara garantierna för fortsatt framåtskridande.

De insatser som krävs för att nå en högre forskningspotential är emellertid betydande. En avvägning av såväl statens som näringslivets möjligheter att öka sin satsning inom ett så vidsträckt område som förevarande måste givetvis alltid ske med hänsyn till såväl de aktuella ekonomiska resurserna som tillgången på forskare. I ett läge där hänsyn måste tagas inte minst till den begränsade tillgången på forskare är det självfallet av största vikt att insatserna koncentreras till områden, som både på längre och kortare sikt ger de för landet största bidragen till utveckling och framåtskridande. Detta fordrar i sin tur planläggning, samordning och prioritering. I propositionen omnämnes de undersökningar och kartläggningar av olika forskningsområden som kontinuerligt pågår inom forskningsberedningen för att finna de bästa utgångspunkterna för en koncentration av forskningsinsatserna. Inom forskningsråden och deras samarbetsdelegation ventileras givetvis också planlägningsfrågor. I vissa motioner, väckta i anslutning både till propositionen nr 1 till årets riksdag och propositionen nr 40, ifrågasättes om förefintliga planeringsmöjligheter är tillräckliga och föreslås utredningar i olika hänseenden i syfte att effektivisera planlägningsarbetet och medge ett bättre bedömande av anslagsbehoven. Härvid beaktas även den internationella samarbetstanken. Med hänsyn till frågornas vikt och den korta tid som stått utskottet till buds för beredning av dessa motioner har utskottet funnit, att behandlingen av samtliga ifrågavarande motionsyrkanden av utredningskaraktär bör hänskjutas till höstriksdagen. Utskottet har därför i detta sammanhang ansett sig böra koncentrera sin motionsbehandling till yrkanden av enbart anslagsnatur.

Förslagen i propositionen avseende olika åtgärder inom databehandlingsområdet — inrättande av datamaskincentraler vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå för gemensamt utnyttjande av maskinresurserna för samtliga högre utbildningsenheter på respektive orter, riktlinjer för utbildningen och forskningen på informationsbehandlingsområdet samt den mycket kraftiga höjningen av anslaget till kostnader för datamaskintid — finner utskottet väl avvägda och ägnade att underlätta forskarnas arbetsmöjligheter och differentiera utbildningen vid universitet och högskolor. Utskottet tillstyrker därför att förslagen genomföres på sätt förordas i propositionen.

Frågan om anskaffande av en s. k. Tandem van de Graaff-accelerator har aktualiserats de senaste åren i takt med den snabba utvecklingen av den kärnfysikaliska forskningen. I propositionen föreslås, som framgått av det föregående, att medel skall anvisas för anskaffande av en accelerator av nu nämnd typ, kostnadsberäknad till i runt tal 8 milj. kr. Acceleratorn förordas bli place-

rad vid fysiska institutionen vid Uppsala universitet men få i princip rikskaraktär, dvs. kunna utnyttjas av forskare och för forskarutbildning inom det kärnfysikaliska området vid samtliga universitet och högskolor. För nästa budgetår föreslås för ändamålet anvisat ett särskilt reservationsanslag av 3,8 milj. kr., vilket givetvis innefattar ett beställningsbemyndigande på ytterligare i runt tal 4,2 milj. kr. Särskilda lokaler för acceleratorlaboratoriet, kostnadsuppskattade till ca 4,6 milj. kr., förutsättes bli uppförda.

I de likalydande motionerna I: 706 och II: 834 tas upp fråga om ett förläggande även till Göteborg av en Tandem van de Graaff-accelerator. Som stöd för Göteborg som förläggningsort återopas i huvudsak institutionernas för fysik i Göteborg framstående ställning i forsknings- och forskarutbildningshänseende samt de lägre kostnader som skulle vara förknippade med göteborgsprojektet i jämförelse med en förläggning av acceleratoren till Uppsala, varvid som skäl angivits möjligheten att inrymma acceleratoren i den planerade nya fysikbyggnaden i Göteborg. I de båda förstnämnda motionerna yrkas ett riksdagsbeslut om medelsanvisning för anskaffande av göteborgsacceleratoren. I motionen I: 715 föreslås ett beslut om avslag på förslaget i propositionen om ett särskilt anslag för acceleratoren i Uppsala, en utredning om den kärnfysikaliska utbildningens och forskningens organisation och lokalisering samt ett beställningsbemyndigande för Kungl. Maj:t för anskaffande av en tandemgeneratoranläggning med förläggning till den institution som med hänsyn till den begärda utredningen befinnes lämplig. Sistnämnda förslag anknyter till vissa sådana som framkommit i yttranden över den i det föregående omförmälda utredningen om en generatoranläggning, förlagd till Uppsala.

Utskottet har icke funnit anledning till invändningar mot förslaget att till Uppsala förlägga en Tandem van de Graaff-accelerator, då lämpligheten av en sådan förläggning måste anses styrkt av för utskottet tillgängliga handlingar i ärendet. Utskottet fäster särskild vikt vid att anläggningen får rikskaraktär och förutsätter, att förvaltningen av anläggningen, så länge den behåller denna karaktär, anförtros åt ett lämpligt, särskilt forum. Detta, som synes böra direkt underställas universitetskanslersämbetet, bör innefatta representanter för de forskare, som utnyttjar anläggningen. Utskottet tillstyrker alltså bifall till förslaget i propositionen nr 40, varav följer att yrkandet i motionen I: 715 om avslag på förslaget om ett särskilt reservationsanslag till Uppsala-acceleratorn samt om en särskild utredning i förläggningsfrågan och ett beställningsbemyndigande för Kungl. Maj:t icke skall bifallas av riksdagen enligt utskottets mening.

Vidkommande motionsförslaget om en förläggning av en accelerator till Göteborg får utskottet erinra om att i propositionen redovisas, att frågan om bl. a. anskaffande av ytterligare accelerators f. n. överväges av en särskild acceleratorkommitté inom statens råd för atomforskning. Sedan rådet redovisat sina överväganden i frågan bör enligt utskottets mening ställning tagas till huruvida behov av ytterligare acceleratoranläggningar kan anses föreligga utöver den för-

ordade för svensk forskning gemensamma Uppsala-anläggningen. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna I: 706 och II: 834.

Den avvägning som departementschefen gjort i fråga om anslagen till forskningsråden för nästa budgetår har resulterat i, att de under eklelesiastikdepartementet hörande råden föreslås få en sammanlagd ytterligare medelsanvisning av — bortsett från direkta medel för förvaltningskostnader — i runt tal 9 800 000 kr. Denna anslagsökning föreslås fördelad med, likaledes i runda tal, 3 450 000 kr. på medicinsk forskning, 700 000 kr. på humanistisk forskning, 500 000 kr. på samhällsforskning, 4 300 000 kr. på naturvetenskaplig forskning och 850 000 kr. på atomforskning. Innevarande budgetår är till berörda forskningsråd för forskning anvisat i runt tal 40 050 000 kr.

I motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835 har framställts förslag om höjningar till nämnda forskningsråd med 4 500 000 kr. utöver vad departementschefen förordat.

Utvecklingstendenserna på forskningssidan gör det enligt utskottets mening befogat att avsevärt öka medelsanvisningen till forskningsråden för deras forskningsstödande verksamhet. Då emellertid de av departementschefen förordade anslagshöjningarna — i genomsnitt ca 25 % — dels i och för sig är betydande, dels bör ses som led i en kontinuerlig utbyggnad av rådets forskningsresurser har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag för nästa budgetår. Med hänsyn härtill anser utskottet att yrkandena om ytterligare anslagshöjningar i ifrågavarande motioner i vad de avser nämnda forskningsråd icke bör bifallas av riksdagen.

Utskottet biträder för sin del vad departementschefen förordat med avseende på forskningsrådets förvaltningskostnader, innefattande bl. a. kostnaderna för nästa budgetår för ytterligare två försvarsmedicinska forskargrupper samt en allmänmedicinsk forskargrupp.

Vad departementschefen i övrigt anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) medge att datamaskincentraler inrättas vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen förordat fastställa personalförteckning för universitetens datamaskincentraler, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66;

c) till *Universitetens datamaskincentraler* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.;

II. att riksdagen må

a) godkänna Kungl. Maj:ts förslag i vad avser av departe-

mentschefen angivna riktlinjer för utbildning och forskning på informationsbehandlingsens område;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att — utöver de ändringar som föreslagits i utskottets utlåtande 1965:90 — vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för universiteten i Uppsala och Lund samt tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola och tekniska högskolan i Lund, som föranleds av de i propositionen nr 40 framlagda förslagen;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att för utbildningen på informationsbehandlingsens område på varje universitetsort få — oavsett fakultet — tillämpa regler motsvarande dem som gäller för tilldelning av lärarkrafter m. m. i ämnen inom filosofisk fakultet;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om de övergångs- anordningar, som fordras för förslagens genomförande;

e) till *Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen på databehandlingsområdet* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kr.;

III. att riksdagen må till *Kostnader för datamaskintid* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 10 000 000 kr.;

IV. att motionen I: 715, i vad den avser utredning om den kärnfysikaliska utbildningens och forskningens organisation och lokalisering, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

V. att motionen I: 715, i vad den avser beställningsbemyndigande för en tandem-generatoranläggning, icke må bifallas av riksdagen;

VI. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 715, såvitt nu är i fråga, till *Tandem van de Graaff-accelerator vid Uppsala universitet* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.;

VII. att motionerna I: 706 och II: 834 icke må bifallas av riksdagen;

VIII. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för de under statens medicinska forskningsråd sorterande forskargrupperna i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för under VIII. a) nämnda forskargrupper att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	757 000
2. Rörligt tillägg, förslagsvis	469 000
	Summa kr. 1 226 000

IX. att riksdagen må till *Statens medicinska forskningsråd: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 599 000 kr.;

X. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 15 800 000 kr.;

XI. att riksdagen må till *Humanistisk forskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 520 000 kr.;

XII. att riksdagen må till *Statens råd för samhällsforskning: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kr.;

XIII. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 060 000 kr.;

XIV. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens naturvetenskapliga forskningsråd i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

XV. att riksdagen må till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kr.;

XVI. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 17 790 000 kr.;

XVII. att riksdagen må till *Atomforskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 9 652 000 kr.

Stockholm den 14 maj 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Fritz Persson, Axel Andersson, Rikard Svensson, Söderberg, Mårtensson, Edström, Källqvist, Thorsten Larsson och Wallmark; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Blidfors, Almgren, fru Lewén-Eliasson, herrar Larsson i Hedenäset, Turesson, Bergman, fröken Olsson, herrar Arvidson, Gustafsson i Uddevalla, Nelander, Mattsson, Blomkvist, Källstad och Mundebo.

Reservationer

1) av herrar *Ivar Johansson, Axel Andersson, Edström, Källqvist, Thorsten Larsson, Larsson* i Hedenäset, *Nelander, Mattsson, Källstad* och *Mundebo*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 14, som börjar med »Utvecklingstendenserna på» och slutar med »av riksdagen», bort ha följande lydelse:

»Ehuru under de senare åren i och för sig betydande anslagshöjningar vidtagits till bestridande av kostnaderna för olika forskningsprojekt, stödda via forskningsråd, visar dock samtidigt all erfarenhet, att forskarnas faktiska medelsbehov i alltför stor utsträckning icke kunnat tillgodoses. Forskningsråden har dragit konsekvenserna härav i sina anslagsäskanden, som emellertid starkt beskurits i Kungl. Maj:ts förslag. Stora forskningsuppgifter på bl. a. de medicinska, samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga fälten väntar fortfarande på sin lösning. Forskarkadern växer. Nödvändig apparatur och materiel blir allt dyrare att anskaffa. I detta läge finner utskottet det angeläget att, på sätt påyrkats i motionerna I:712 samt I:713 och II:835, ytterligare anslagshöjningar vidtages utöver de av Kungl. Maj:t för forskningsändamål föreslagna. De belopp som förordas för medicinsk, samhällsvetenskaplig och naturvetenskaplig forskning i dessa motioner finner utskottet väl avvägda. Utskottet tillstyrker därför bifall till ifrågakvarande motioner, innebärande att reservations-

anslagen Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning, Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning och Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning för nästa budgetår höjes med respektive 2 000 000, 500 000 och 2 000 000 kr. till respektive 17 800 000, 3 560 000 och 19 790 000 kr.»

dels ock att utskottets hemställan under X., XIII. och XVI. bort ha följande lydelse:

»X. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 17 800 000 kr.;

XIII. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 560 000 kr.;

XVI. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 19 790 000 kr.»

2) av herr *Wallmark*.